

Denne teksten er skrevet av Elise Kjørstad og ble publisert på ung.forskning.no i 2023. Bruk teksten når du svarer på oppgavene.

Dette bildet er ikke fra studien, men viser en figur som en av forskerne fikk i gave da han byttet jobb. (Foto: Tilman Triphan og Wolf Hütteroth)

Bananfluer liker å kjøre karusell

Vi mennesker synes det kan være gøy å sitte stille mens vi likevel er i bevegelse, for eksempel på en huske eller karusell. Nå viser det seg at bananfluer også synes dette er moro. Det tyder i alle fall ny forskning på. I et rom med mange bananfluer satte forskere inn en plate som snurret rundt, og mange av fluene valgte å ta seg flere turer med karusellen.

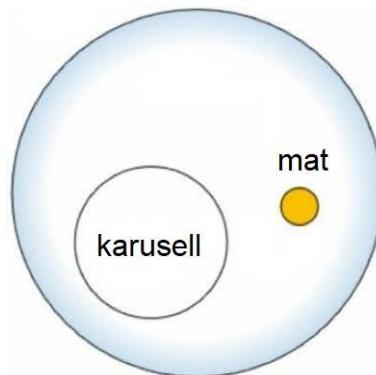
Inspirert av and

Den tyske forskeren Wolf Hütteroth står bak den nye studien sammen med kollega Tilman Triphan. Hütteroth forteller til nettstedet *Science*, som publiserer informasjon om ny forskning, at det var en and som satte han på ideen til studien. Da han var barn, så han en and som fløt nedover en elv i stor fart. Etter en stund lettet anda, fløy oppover elva, og fløt nedover på nytt. Dette gjorde den flere ganger. Hütteroth sluttet aldri å lure på hvorfor anda oppførte seg så merkelig, forteller han til *Science*. Kan det være at anda synes det var gøy? Litt på samme måte som at mennesker liker å ta vannsklie?

Bur med karusell

En tegning av glassburet. Den gule sirkelen viser hvor maten var. Sirkelen som er merket med «karusell», viser platen som snurret. (Bilde: Tilman Triphan og Wolf Hütteroth, 2023)

Hvis dyr synes det er gøy med fart og spenning, hva med insekter? Hütteroth og Triphan laget et glassbur for bananfluer. I buret var det en spinnende plate – en karusell. Fluene hadde fri tilgang på mat og vann, og de hadde mye plass å sitte på utenom karusellen. De ble heller ikke forstyrret og stresset.

Satt mer på platen når den snurret

En skulle kanskje tro at fluene valgte å unngå platen som snurret, men mange valgte å sette seg på den flere ganger. Forskerne gjorde samme type eksperiment med andre bananfluer. Men denne gangen var platen slått av og stod stille. De sammenlignet hvor mye fluene satt på platen i de to forsøkene. Faktisk brukte fluene tydelig lengre tid på å sitte på platen når den var slått på, enn når den var slått av. I et annet forsøk var det to snurrende plater som vekslet mellom å være av og på. Også da så forskerne at noen fluer valgte å sitte mye på den platen som var på.

Noen holdt seg unna

Det var også forskjeller blant fluene. Noen av bananfluene unngikk platen og satt isteden mye ved kanten av den. Andre oppsøkte platen mye. Dette er ikke så overraskende, synes Gordon Burghardt som er ekspert på lek blant dyr. Når en gruppe med barn blir tatt med på tivoli, er det noen som er veldig ivrig på å kjøre karusell, mens andre er mer nølende, sier han til *Science*. Wolf Hütteroth vil fremdeles ikke slå fast at fluene hadde det gøy når de satt på platen, ifølge *Science*. Vi kan ikke være sikre på årsaken til at de gjorde det.

– Jeg ser ingen grunn til at andre arter, som insekter, ikke kan ha glede av lek, sier Burghardt til *Science*.

Humler som leker med ball

Det er få forskningsartikler som handler om lek blant insekter. Men en studie fra 2021 tydet på at humler lekte med baller. Humlene rullet på små treballer, uten at de hadde blitt trent til det. Rotter er pattedyr vi vet at leker. På et forskningslaboratorium i Tyskland i 2018 lærte rotter seg reglene for gjemsel. Det gjorde de uten at de fikk godbiter for å være med, og de så ut til å elske leken.